

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

++
PROCHOWSKA

NOW AK
Sandomierz

Krzyszyna

zam. Schonpflug

ps. „Pola”, „Ewa”, „Katarzyna”

4087/WSK
1

IS ZAWARTOŚCI TECZKI — 4087/WSK

Prochowska Krystyna z domu Schaup
ps. Pola, Ewa, Katarzyna . flugi

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ K. 3, s. 1-3

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja ✓ K. 2, s. 2

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 1

VI. Fotografie —

II. Materiały uzupełniające relację:

- Artykuł "Krytyka Maria Prochowska - Schompfleger (---)
w "Zarolac" po imieniu" t. II. red. B. Otwinowska in.
s. 176-178. Msp. Ksero, k. 3, s. 1-3.

Krystyna Maria Prochowska-Schonpflug

ps. „Pola”, „Ewa”, „Katarzyna”

1/1

wyrok: 6 lat

Urodzona 6.02.1921 r. w Łomowie pow. Sandomierz, córka Mariana i Heleny. Do chwili aresztowania mieszkała w Sandomierzu, tam ukończyła szkołę średnią uzyskując maturę.

W marcu 1941 r. wstąpiła do Narodowej Organizacji Wojskowej (NOW), która w ramach akcji scaleniowej weszła od połowy 1942 r. w skład Armii Krajowej. Zorganizowała Wojskową Służbę Kobiet najpierw na Placówce-Sandomierz, a później na obszarze Obwodu Sandomierz. Wkrótce mianowano ją komendantką służb łączności i sanitarnej Komendy Obwodu Sandomierz. W lutym 1944 r. zostaje awansowana na funkcję Komendantki WSK Obwodu AK – Sandomierz. WSK szczególną rolę odegrała w przygotowaniu akcji „Burza”, brała w niej również udział.

Druga konspiracja zaczęła się w obwodzie sandomierskim z sierpniem 1944 r. tj. z wkroczeniem Armii Czerwonej. Specyfika tamtego obszaru polegała na tym, że praktycznie powiat sandomierski (obwód) stał się

„przyczółkiem sandomiersko-baranowskim” do ofensywy w styczniu 1945 r. W utworzenie tego przyczółka bardzo ważny wkład wniósł 2 p.p. Leg. AK Ziemi Sandomierskiej, który po tej akcji i poniesionych stratach połączył się z 2 D.P. Leg. AK i opuścił teren przyczółka wchodząc w skład macierzystego Korpusu „Jodła” (Okręg Radomsko-Kielecki) i biorąc udział w dalszych walkach z Niemcami poza linią frontu. Pozostali na przyczółku Akowcy (w ich strukturach organizacyjnych) poddawani byli już od przełomu września i października 1944 r. masowym aresztowaniom, więzieniom i wywózkom do łagrow oraz zabójstwom doraźnym.

Cały ciężar ratowania żołnierzy AK na tym terenie praktycznie wzięła na siebie Wojskowa Służba Kobiet, którą kierowała Krystyna Prochowska. Uruchomiono akcję dostarczania nowych dowodów dla ukrywających się żołnierzy, przerzutów ich na przygotowane „meliny”, dostarczania środków do życia, opiekę nad rannymi i chorymi. Pozostanie w konspiracji w ramach AK było aktem samoobrony. Tak było do chwili ruszenia frontu w styczniu 1945 r. i rozkazu gen. „Niedźwiadka” o rozwiązaniu Armii Krajowej. Wobec trwającego nadal terroru NKWD wspomaganego przez UB oraz niemożności nawiązania kontaktu z Komendą Okręgu AK w Kielcach, miejscowe dowództwo postanowiło wrócić do odtworzenia struktur NOW. Komenda Obwodu skupiła się wokół osoby ukrywającego się por. Bronisława Sokołowskiego „Franta” oraz Krystyny Prochowskiej „Poli”, która przyjęła początkowo ps. „Ewa”, a później „Katarzyna” i pełniła nadal funkcję Komendantki Pomocniczej Wojskowej Służby Kobiet, ale już nie AK, lecz NOW. W kwietniu 1946 r. po wejściu w skład Narodowego Zjednoczenia Wojskowego – Okręg Rzeszów, utworzono Inspektorat „Zofia”, obejmujący powiaty: sandomierski, opatowski, staszowski oraz Ostrowiec Świętokrzyski. Krystyna Prochowska została Komendantką PWSK Inspektoratu „Zofia”.

Aresztowana 19.04.1946 r. przez funkcjonariusza UB podającego się za oficera NZW z Rzeszowa. Przekazał hasło kontaktowe i oświadczył, że w Rzeszowie trwają aresztowania członków organizacji i że powinna mu przekazać adresy osób, które należy przestrzec o tym. „Katarzyna” na tę prowokację odpowiedziała, że on sam jest zagrożony i powinien uciekać z Sandomierza, a inne osoby i tak zostaną ostrzeżone. Po czym próbowała opuścić dom; na ulicy „konspirator” dokonał jej aresztowania. Zdażyła krzyknąć do matki: „ten pan jest z UB i mnie aresztował”. Dzięki tej prowokacji zdołał uciec brat „Katarzyny” „Krzemień”, intensywnie poszukiwany od czasu powrotu z partyzantki w czasie działań wojennych w akcji „Burza”.

Po trzech miesiącach śledztwa w areszcie i w więzieniu w Sandomierzu, odbył się zbiorowy proces pokazowy. Sesja wyjazdowa WSR z Kielc odbywała się w Sandomierzu. Wyrok zapadł 2.09.1946 r. W śledztwie uczestniczyło dwunastu oficerów UB, sześciu z WUBP z Kielc, czterech z PUBP z Sandomierza i dwóch z PUBP z Ostrowca Święto-

krzyskiego. Na rozprawie oskarżeni ujawniali bardzo ciężkie warunki śledztwa oraz znęcanie się fizyczne i psychiczne „śledczych”, wymuszanie podpisów na zeznaniach. Krystyna Prochowska oraz jej zastępczyni Stanisława Kamińska ps. „Małgorzata”, „Maria” zostały skazane na 6 lat więzienia z art. 86 par 2 KKWP (prokurator żądał 10 lat). Echa społeczne procesu-pokazówki były odwrotne od zamierzeń, postawa oskarżonych na pewno miała wpływ na odsłonięcie metod terroru i częściowo na złagodzenie wyroków w procesie rewizyjnym, np. 3 kary śmierci zamieniono na wieloletnie więzienie. Na 10 mężczyzn jeden otrzymał wyrok z zawieszeniem, a na 8 kobiet 6 otrzymała wyroki z zawieszeniem (w tym siostra zakonna Józefa Kozieł ze szpitala Św. Ducha – 3 lata z zawieszeniem).

Od października 1946 r. do czerwca 1947 r. Krystyna P. przebywała w więzieniu karnym w Kielcach. Później przewieziona została do Centralnego Więzienia dla Kobiet w Fordonie.

Z więzienia w Fordonie wyszła na wolność w wyniku amnestii 26.04.1949 r. Po badaniach lekarskich już na wolności w Sandomierzu stwierdzono u niej zapalenie nerwu trójdzielnego twarzy, zapalenie stawów oraz zapalenie naczyń krwionośnych. Miała raz na tydzień meldować się w komendzie MO w Sandomierzu. Po kilku miesiącach starań dostała pracę w Spółdzielni Ogrodniczej. W 1950 r. wyszła za mąż za narzeczonego sprzed aresztowania i wyjechała do Kościerzyny. Do 1956 r. była ingwelowana. Zmarła w 1996 r.

Ojciec Krystyny, Marian Prochowski, w czasie okupacji był współpracownikiem Delegatury Rządu RP na Kraj, brat Robert P. od grudnia 1939 r. był oficerem Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w Pierwszej Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej (ranny pod Arnhem). Drugi brat, Zdzisław P., od 1941 r. w ZWZ-AK, od 1942 r. w sandomierskim KEDYW-ie, później w Zgr. „Ponury” i w 2 pp. Leg. AK Ziemi Sandomierskiej.

Wg: pisemna relacja prof. Zdzisława Prochowskiego; S. Socha, Czerwona śmierć

IV. Korespondencja:

- 18.07.2013 - e-mail Roberta Piwko do Fundacji. Uypis Komp
K-1, s.1.
- 24.07.2013 - e-mail A. Wankiewicza-Lerandowskiej do R. Piwko,
Uydnek Komp. K-1, s.2.

IV | 1

wydrukowane ze strony: poczta.wp.pl

Od: Robert Piwko <piwko.robert@gmail.com>
Do: <fapak@wp.pl>
Data: Czwartek, 18 Lipca 2013 22:10
Temat: Krystyna Prochowska ps. "Pola"
Załączniki: DSC_2132.JPG, DSC_2133.JPG

Dzień dobry,

Zgodnie z tematem e-maila zwracam się do Państwa z prośbą o wykonanie kopii w postaci skanów (300 DPI, Tif) z teczki przechowywanej u Państwa w archiwum pod sygn. 4087.

W załączeniu przesyłam dwa zdjęcia karty z kartoteki na nazwisko Krystyna Prochowska "Pola", które wykonane zostały przez kolegę podczas prowadzonej przez niego kwerendy w Państwa zasobie.

Oczywiście koszty wykonania kopii ureguluję niezwłocznie po otrzymaniu od Państwa wiadomości. Wcześniej proszę jedynie o informację z cennika ile kosztuje skan w podanych parametrach oraz ile dokumentów znajduje się we wskazanej teczce.

Skany są mi potrzebne w celach naukowych. Poszukuję bowiem informacji o losach członków organizacji kierowanej przez Bronisława Sokołowskiego, Krystyna Prochowska od sierpnia 1944 r. do grudnia 1945 r. była komendantką pionu kobiecego w tej organizacji.

Z góry dziękuję o pomoc,

Z poważaniem

--

Robert Piwko

14/2

wydrukowane ze strony: poczta.wp.pl

Od: Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej <fapak@wp.pl>
Do: Robert Piwko <piwko.robert@gmail.com>
Data: Środa, 24 Lipca 2013 10:45
Temat: Odp: Krystyna Prochowska ps. "Pola"

Szanowny Panie,

Niestety cała zawartość teczki Krystyny Prochowskiej (syng. 4087/WSK) to ksero Jej biogramu z "Zawołać po imieniu", pod red. Barbary Otwinowskiej, t. II, s. 176-178, więc pewnie do tej publikacji Pan dotarł.

Pozdrawiam serdecznie, o Pańskim zgłoszeniu na naszą konferencje pamiętam i przypomnę dziś Pani Kierownik.

Anna Wankiewicz-Lewandowska

Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93
tel.: 56/65 22 186
www.zawacka.pl

Przekazując 1% na Fundację
KRS 0000 41692
Realizujesz testament gen. Elżbiety Zawackiej

J. 4087/WSK

AK
Sandomierz

++

PROCHOWSKA Krystyna

zam. Schompfleg

ps. "Pola", "Ewa", "Katarzyna"

V. Nazwiskowe karty informacyjne: 1

2

J. 4087 / WSK

AK
Sandomier

++
PROCHOWSKA Krystyna

zam. Schompf lug

ps. "Pola", "Ewa", "Katarzyna"

Dr. B. Otrcinowska "Zawolac' poimieniu"
t. II, s. 176-178.

B. Rojel 2015

PROCHOWSKA Krystyna

